

ASTRONOMICVM
ENVNCTIATVM TRICESIMVM OCTA.

Pascha & reliqua festa mobilia, Cyclo clauium, literaq;
Dominicali habitis, cognoscere.

Exo. c. 12

Leuitici. 23

Numeri. 28

Deuteron. 16

Esdre. 1 cre. 6

Parali. 2 c. 35

Iosephus. 3.

Matheus 5

Primum Chri-
stianorum con-
cilium vbi &
quado habiti
sit.

LEGITVR EXODI c. 12 DI-
xissc Dominus Moysi & Aaroni in Ae-
gypto, Mensis iste vobis principium me-
lium, primus erit in mensibus anni. Lo-
quimini ad vniuersum coetum filiorum
Israël, & dicite eis &c. paulopost. Est
enim pascha, id est, transitus domini. Le-
uitici quoq; 23. Mense primo quarta
decima die mensis ad vespertum pascha
domini est, & quinta decima die mensis
huius solennitas azimorum domini est.
Et Numeri c. 28. Mense autem pri-
mo, quattadecima die mensis, pascha domini erit, & quinta decima die
solennitas. Septem diebus vescentur azymis, quarum dies prima, ve-
nerabilis & sancta erit &c. Deutro. 16. Obserua mensem novatum
frugum, & verni primum temporis, vt facias Pascha domino deo tuo,
quonia in isto mense eduxit te dominus deus tuus de Aegypto nocte &c.
Et Esdre 1 cap. 6. Fecerunt autem filij transmigrationis Pascha
quattadecima die mensis primi. In Paralipomenon 2 cap. 35. Fe-
cit autem Iosias in Hierusalem Pascha domino, quod imolatu est quar-
tadecima die mensis primi. Iosephus quoq; clarissimus hystoriae scrip-
tor, libro 3 Antiquitatum iudaicarum cap. 12 in hunc modum scri-
ptum reliquit. Mense autem Xantico, qui apud nos Nisan appellatur,
id est, anni principium quattadecima Luna soli opposita in Ariete,
quo mense liberati sumus a seruitute Aegyptiorum, sacrificium quod
nunc egredientes ex Aegypto fecerunt imolare nos annis singulis,
quod Pascha dicitur &c. Quattadecima succedit festiuitas azymorum
quae septem diebus celebratur, in qua azymis vescuntur. Hec Iosephus,
Euangelista Matheus testatur 5, Christum non venisse qui legem solu-
uerit, sed adimpleret, iccirco appropinquante passionis tempore le-
gitimum pascha, quod lex 14 die primi mensis ac vespere, quado azy-
morum dies initium sumit, celebrandum non neglexit, immo oppor-
tunissime verissimeq; cum suis celebravit. Testantur hoc Euangelij
sacro sancti assertores, Matheus 6 & 20 cap. vbi ait. Prima die
azimorum &c. accesserunt discipuli ad HIESVM dicentes. Vbi
vis paremus tibi comedere pascha &c. Vespere autem facto discum
bebat cum discipulis suis. Marcus item, Lucas & Iohannes paschatis
tempus satis aperte ostendunt. Sed quorū hanc inquis? Eo, bone
lector, quod intelligas paschale festum & Iudeis & primitiue post hac ali-
quandiu ecclesiae in 14 primi mensis cultum fuisse, quod nobis ne-
qua sit ea quam subdam ratione. Eusebius namq; ecclesiasticae hy-
storiae compilator libro 5 cap. 23 tradit disceptationem fuerissi-
mam inter episcopos asiaticos ortam, eos qui primā Synodum in Ca-
sarea Palestina constituerunt, Primam inquam post illam cuius acta
apostolica meminerunt, vtrum scz Pascha 14 mensis primi iuxta le-
gem Moysi celebrari debeat. Ibi Theophilum Casariensem Praesulem, im-
perante sic Victore Romano Pontifice, constanter conchuisse, non
amplius cum Sabataris Iudeis 14 primi mensis die, sed potius domi-
nica paschatis festum Christianis honorandum esse. Vnde Theo-
philus idem Concilij Casariensis praeses, quoniam id ab omnibus pa-
triter approbatum erat, palam omnibus ecclesijs scriptum promulgauit
Constitutum scz esse, vt intra 12 Kalendas Aprilis, & 11 Kalendas
Maij, Pascha celebretur, neq; cuiquam transgrediendi hos terminos vel
citra vel ultra facultatem concedi, & bene profectū, quoniam tunc tem-
poris 11 Kalend: Aprilis, id est 21 die Martij contingebat aequino-
ctium, post quod, si 14 Luna accideret, Paschalis festiuitas vsq; in 20
vel 21 diem Aprilis transferri potest, hoc modo. Si enim oppositio
id est, 14 Luna in 13 aut 12 Kalen: Aprilis incidat, tunc alterius
decimae quartae tempus expectandum est, quod non prius quam 19
aut 20 Aprilis euenire solet, qui & terminus Thephili est. De Luna
quoq; praecipuum non est posthabendum, quo iubebantur Iudei Lunas
7 post 14 continua feriarum consecratione obseruare. Quocirca
cum inter 11 Kalen: Aprilis & 12 Kalen: Maij plenilunium siue
decima quarta offertur (post aequinoctium saltem) tum proxima Do-
minica post oppositionem eligitur in Pascha. At si contingat Lunam
plenam dominicā incidere, proxima post eam dominica accipitur,
tanquam adhuc sacrificata, ea ratione, qua Moses 7 perpetuas lucas
sanctificatas affirmavit. Hoc autem fit, ne cum Iudeis pascha idem
veneretur, qui eodem die illud adorant. Fit autem & nobis dies san-
cta, a dominica enim vsq; ad alteram non nisi septem dies numeratur,
ita vt & nos sacra die vna scz ex 7 Mosais Pascha honoremus. Co-
muniter iam latinos, graecos & hebreos pascha celebrandum post equi-
noctium decreuisse vides. Quod decretum sequuti patres Nicenae
Synodi aequinoctium 12 Kalen: Aprilis, Pascha vero 11 Kalen-
das, id est, sequenti die post, vsq; ad 5 Aprilis procedendo constitu-
erunt. Nam 11 Kalen: Aprilis dominica occurrat, iam Pascha
in proximam dominicā, quae 5 Kalen: Aprilis 28 scz Martij die
erit, prolongabitur. Idem post hos Anthiocheni, Casarienses, Alexā-
driniq; conuentus stabiliuerunt, & confirmarunt. Ad ista igitur equi-
nocti

CAESAREVM

noctii supputationem, quae in 21 Martij relata est, Dionysius ille
Rhomanus abbas Calendarii sui basim iecit, perinde atq; fixum, nec
vnquam variabile sit aequinoctii tempus futurum. Ob eam vero cau-
sam, neq; Paschatis festum hactenus ante 21 Martij diem, sicut olim
soluit, celebratum est, neq; in posterum (& hoc contra Niceni Con-
cilij decreta, nisi mos ecclesiae annorum iam multitudine deprauator
redditus, castigetur, veras aequinoctii ratio in eatur) celebrabitur.
Quoniam vero sacra litera nihil equinoctii meminerint, sed tantū
primi mensis, nihilo secius tamen intelligere datur primum esse mensem
illum, cuius oppositio, id est, plenilunium cum equinoctio coincidit,
aut proximē sequitur, cum illud apostolorum iam olim sententia com-
probatur legatur, quibus sancitum est, ante aequinoctium vntum
Pascha colere nemini vt liceat. Aequinoctium autem, quod tempo-
re Synodi praefata contigit, a nostro iam 11 diebus distare palam
fit, cum illud 21 Martij eueniret, nostrum 10 praefens contingat,
& post paucos annos 9 die quoq; futurum sit. Causas erroris in
fufio, absolutissime didiceris ex Natali Regis Ferdinandi, proponen-
tis rationis praesentis demonstratione, tur per eiusd Regis FEL-
DINA A. D. J.

Varie dicitur
uenerunt
anni quatuor

Quod dicitur
sum pascha
sit inuestiga-
tum.

Eruditio
CAROLI
Imperatoris.

HIS FESTORVM INVENTORVM
ordo est anni 1500 currentis.

Septua. 16 Febr: Iudica	5 April. Cātate	17 Maij
Estomihij 1 Mar. Palmatum	12 April. Rogationū	24 Maij
Quadra 8 Mar. Pascha	19 April. Ascensio dñi	28 Maij
Remi. 15 Mar. Quasimodo	26 April. Exaudi	31 Maij
Oculi 22 Mar. Misericord. dñi	3 Maij. Pentecoste	7 Iunij
Letare 29 Mar. Iubilare	10 Maij. Trinitatis	14 Iunij

In praesentia festum paschale iuxta obseruationes ecclesiae videtur
19 Aprilis exigere, cum idem si Moysen & patrum functiones sequi
malimus 15 Martij celebrari, aut secundū Theophilij dogma in pro-
ximam dominicā sequentē (quae est 22 Martij) transponi debeat.
Quod idem obseruare coacti eramus, si equinoctium vetum amplecti
voluissimus. Sed hic apparet pascha per 35 dies ultra debitum ter-
minum dilatum esse, impurumq; in mensem, cui Taurus praefuit (die
enim

